

**Kuljetuspalvelujen
soveltamisohjeiden esittely
vanhus- ja vammaisneuvostoille
Katja Vuori ja Riitta Samola**

keusote.fi

Kuljetuspalveluiden soveltamisohjeet (SHL ja VPL)

- Kuljetuspalvelujen ohjauskeskuksen kilpailutuksen vuoksi myös soveltamisohje on päivitettävä
 - Matkan ennakkotilaus
 - Matkojen yhdistely
 - Matka-alueet (VPL)
 - Asiaksmaksuna perittävä omavastuu
 - Jatkossa asiakas ei maksa taksille, vaan HVA laskuttaa asiakkaita säännöllisesti
 - Vakiotaksin on oltava kilpailutukseen osallistunut palveluntuottaja
- SHL:n mukaisten kuljetuspalvelujen osalta suunnitellut muutokset ovat vähäisiä, VPL:n osalta tarkastelussa ovat kuljetuspalvelualueet sekä asiakasmaksujen omavastuuosuudet

Liikkumista tukevat palvelut (SHL 23 §)

- Esteetön ja toimiva julkinen joukkoliikenne (mukaan lukien kutsu- ja palveluliikenne) on ensisijainen tapa järjestää kaikille soveltuva liikkuminen
- SHL:n mukaisia liikkumista tukevia palveluja järjestetään henkilöille, jotka eivät kykene itsenäisesti käyttämään julkisia liikennevälineitä sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn takia ja jotka tarvitsevat palvelua asioimisen tai muun jokapäiväiseen elämään kuuluvan tarpeen vuoksi.
 - Esim. matkat terveydenhuollon palveluihin eivät kuulu tämän tuen piiriin

Liikkumista tukevat palvelut (SHL 23 §) toteuttamistavat

- Liikkumisen tukea voidaan järjestää seuraavilla toteuttamistavoilla tai niiden yhdistelmillä:
 - 1) julkisten liikennevälineiden käytön ohjauksella ja ohjatulla harjoittelulla;
 - 2) saattajapalveluna;
 - 3) ryhmäkuljetuksina;
 - 4) korvaamalla taksilla, invataksilla tai muulla vastaavalla ajoneuvolla tapahtuvasta kuljetuksesta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset;
 - 5) muulla soveltuvalla tavalla.

Yksilöllisiä kuljetuspalveluja ei järjestetä henkilölle, joka on oikeutettu kuljetuksiin tai niiden kustannusten korvaamiseen muun lain nojalla.

Kuljetuspalvelu (SHL) tulevissa soveltamisohjeissa

- Matkojen määrän ja kuntarajojen on suunniteltu pysyvän ennallaan
- Kuljetuspalvelua voi saada tällä hetkellä 8 matkaa kuukaudessa (pitkäaikaisessa asumispalvelussa max. 4 matkaa). Matkoja voidaan myöntää yksilöllisellä harkinnalla tätä enemmän esim. mahdollistettaessa lyhytaikaisille hoitajaksoille kulkeminen

Tulo ja varallisuusrajat (SHL)

- Tulo ja varallisuusrajojen määrittely on kesken
 - Tällä hetkellä yksin asuvan henkilön tuloraja on 1300 euroa/kk ja pariskunnan kohdalla 2400 euroa/kk
 - Kommentit?
 - Varallisuusraja on 5000 yksin asuvalla henkilöllä ja 8000 euroa pariskunnalla (on huomioitu vain käteisvarallisuus)
 - Kommentit?
 - Esim. asumistukea, vammaistukea, hoitotukea, omaishoidontukea ym. ei huomioida tulona

Mahdollisuus saattajan käyttöön (SHL)

- Saattajapalvelua on tarkoitus kehittää hyvinvointialueella silloin kun asiakas pystyy hyödyntämään saattajan avulla julkista joukkoliikennettä tai kutsujoukkoliikennettä
 - Omaisen toimiessa saattajana, hänelle voidaan korvata julkisen liikenteen taksan mukainen maksu
 - Vähän käytetty palvelu. Onko palvelulle tarvetta?

Kuljetuspalvelut (VPL)

- Vaikeavammaiselle henkilölle on järjestettävä kohtuulliset kuljetuspalvelut, jos hän tarvitsee palvelua välttämättä suoriutuakseen tavanomaisista elämäntoiminnoista (VPL 8 §)
 - Kuljetuspalveluihin niihin liittyvine saattajapalveluineen kuuluu vaikeavammaisen henkilön työssä käymisen, opiskelun, asioimisen, yhteiskunnallisen osallistumisen, virkistykseen tai muun sellaisen syyn vuoksi tarpeelliset, jokapäiväiseen elämään kuuluvat kuljetukset (VPA 4 §)
 - Jokapäiväiseen elämään kuuluvia kuljetuksia ovat vaikeavammaisen henkilön asuinkunnan alueella tapahtuvat tai lähikuntiin ulottuvat kuljetukset (VPA 4 §)

Kuljetuspalvelut (VPA 5 §) matkojen järjestäminen

- Kuljetuspalveluja ja niihin liittyviä saattajapalveluja järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia.
- Kuljetuspalveluja ei järjestetä henkilölle, joka saa näitä palveluja muun lain nojalla

VPL kuljetuspalvelun laajuus

- Kuljetuspalveluja on myönnettävä välttämättömien työhön ja opiskeluun liittyvien matkojen lisäksi vähintään 18 yhdensuuntaista jokapäiväiseen elämään kuuluvaa matkaa kuukaudessa (tulevassa laissa lisäys: ellei haeta tätä pienempää määrää ja matkan aikana oikeus kohtuulliseen pysähdykseen tai poikkeamaan asiointia varten)
- Kuljetuspalvelujen laajuus uudessa vammaispalvelulaissa (stVM 52/2022 vp – HE 191 2022/vp) astuu voimaan 1.1.0.2023
 - Muut kuin työ- ja vapaa-ajan matkat:
 - Oman asuinkunnan alue
 - Oman asuinkunnan ja toiminnallisten lähikuntien välillä
 - Oman asuinkunnan ja oman elämän kannalta merkittävien kuntien välillä
 - Toiminnallinen lähikunta: lähin mahdollinen kunta, josta tarvittava palvelu on saatavilla
 - Oman elämän kannalta merkittävä kunta: Kunta jossa vammaisella henkilöllä on tarve käydä toistuvasti perhe- tai ystävyysuhteen, vapaa-ajan asunnon tai muun vastaavan syyn vuoksi.
 - Erityisestä syystä kertaluonteisia matkoja voi tehdä myös muiden kuntien alueelle

VPL kuljetuspalvelu tulevan lain mukaan

- Hakemuksesta oikeus siirtyä matkojen määrään perustuvaan liikkumisen tukeen
- Hakemuksesta hyvinvointialue voi päättää liikkumisen tuen jaksottamisesta korkeintaan vuoden ajalle
- Oikeus vähintään 24 yhdensuuntaiseen matkaan vuodessa (ellei haeta vähemmän) vaikka HVA olisi myöntänyt taloudellisena tukena auton tai muun kulkuneuvon käyttöön

Lähteet

- Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (380/1987)
- Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (759/1987)
- Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)
- Valiokunnan mietintö StVM 52/2022 vp – HE 191/2022 vp (Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta: Hallituksen esitys eduskunnalle vammaispalvelulaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi)

Kiitos!

KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue